

Den Haag, 25 januari 2017

Betreft: Visietekst *Iedereen taalcompetent! Visie op de rol, de positie en de inhoud van het onderwijs Nederlands in de 21ste eeuw*

Geachte voorzitter en leden van het Comité van Ministers,

Op de vergadering van 12 juli 2015 heeft het Comité van Ministers het Algemeen Secretariaat gevraagd om, voortbouwend op het Raadsadvies *Vaart met taalvaardigheid*, een voorstel uit te werken voor een samenhangende visie op de rol van taal en taalvaardigheid in onze complexe, hyperdiverse en meertalige 21ste-eeuwse samenleving en op de vraag hoe het onderwijs Nederlands eruit zou moeten zien om daar maximaal bij aan te kunnen sluiten. Vraag was om dat te doen in nauw overleg met beleidsmedewerkers van het Vlaams Departement Onderwijs en van het Ministerie van OCW. Bij de uitwerking van het voorstel kreeg het Algemeen Secretariaat begeleiding en advies van een kerngroep, samengesteld uit zeven experts op het vlak van taalonderwijs, en van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren.

Hierbij ontvangt u de tekst *Iedereen taalcompetent! Visie op de rol, de positie en de inhoud van het onderwijs Nederlands in de 21ste eeuw*. De tekst geeft een antwoord op drie vragen:

1. Wat is, in de context van de 21ste eeuw, de rol en positie van taal/Nederlands?
2. Hoe kan onderwijs Nederlands daaraan bijdragen?
3. Welke inhoudsvormen vormen de kern van onderwijs Nederlands dat kinderen en jongeren voorbereidt op deelname aan de samenleving van vandaag en morgen?

In het traject dat leidde tot een antwoord op deze vragen en tot bijgevoegde tekst werden diverse onderwijsdeskundigen en veldorganisaties geconsulteerd. In de mate van het mogelijke werden bij het traject ook leraren betrokken. Bovendien werd aansluiting gezocht met de lopende vernieuwingstrajecten in Nederland en Vlaanderen, respectievelijk 'Onderwijs2032' en 'VanleRensbelang'.

In de tekst bepleit het Algemeen Secretariaat een boeiend, ambitieus en eigentijds onderwijs Nederlands dat duurzaam is en aansluit bij de uitdagingen en behoeften in de 21ste eeuw. De rol/positie van het Nederlands en van het onderwijs Nederlands benaderen we vanuit een maatschappelijk perspectief en vanuit de uitdagingen die de complexe, hyperdiverse en meertalige samenleving aan ons stelt, vandaag en in de nabije toekomst. In die context is het goed beheersen van het Nederlands, misschien wel meer dan ooit, cruciaal om mee te kunnen doen aan de samenleving. We richten ons in de tekst in het bijzonder op de kansen die taalcompetentie in het Nederlands biedt op succes in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

Maar we staan ook stil bij de sterke relatie tussen taal en deelnemen aan het democratisch proces, bij taal in relatie tot identiteit en persoonlijke ontwikkeling en bij taal als basisinstrument voor het kunnen aangaan en onderhouden van relaties met anderen. Vanuit deze perspectieven presenteren we in de tekst een aantal ankers of kernthema's waarop het onderwijs Nederlands van vandaag en morgen volgens ons geënt zou moeten worden: *taalcompetentie en identiteit*, *taalcompetentie en communicatie*, *taalcompetentie en informatie* en *taalcompetentie en cultuur*. Per thema identificeren we leerinhouden die in elk geval een plek moeten krijgen in het onderwijs Nederlands in de 21ste eeuw.

Met deze tekst willen we betrokkenen bij het onderwijs een gezamenlijk Nederlands-Vlaams kader bieden om verder debat over de inhoud en vorm van het onderwijs Nederlands te voeren. Een kader dat tot op heden niet bestond, maar wel hard nodig is, zeker ook in het licht van de situatie dat nog steeds te veel jongeren het onderwijs op het vlak van taalbeheersing onvoldoende toegerust verlaten. Een kader dat bovendien een basis kan bieden voor toekomstige advisering van het Algemeen Secretariaat over (deelaspecten van) het onderwijs Nederlands.

Wij willen u vragen om de visietekst *Iedereen taalcompetent! Visie op de rol, de positie en de inhoud van het onderwijs Nederlands in de 21ste eeuw* te betrekken bij het vormen van uw beleidsvoornemens rondom het onderwijs Nederlands, en deze onder de aandacht te brengen van alle betrokken instanties en deskundigen (leraren, opleidingen, inspectie, etc.), zodat de visie kan bijdragen aan de belangrijke opdracht die het onderwijs heeft. Ook zouden wij de visietekst graag agenderen voor de volgende vergadering van het Comité van Ministers van de Taalunie.

Het uitvoeren van de gepresenteerde visie heeft enkele serieuze implicaties voor het huidige onderwijs Nederlands. We identificeren er in onze tekst tien (zie p. 23-26). Deze implicaties zijn nog niet onder de aandacht gebracht van specifieke actoren in het onderwijsveld. Dat is een volgende stap, die voor een belangrijk deel met en door de betrokken partijen zelf zou moeten gebeuren.

Deze visietekst is een eerste resultaat van onze nieuwe denktank onderwijs Nederlands. In dit traject heeft het Algemeen Secretariaat zijn nauwe contacten met het Nederlands-Vlaamse onderwijsveld benut en nauw ambtelijk overleg gevoerd met de betrokken beleidsmedewerkers van de Nederlandse en Vlaamse overheden. Het Algemeen Secretariaat kan een rol spelen in de verdere opvolging van deze visietekst. Hierbij kan worden gedacht aan het inspireren van betrokkenen, het verbinden van verschillende partijen, het presenteren van goede voorbeelden en het verder uitwerken van de uitgezette lijnen. Wij hopen daarover de komende maanden met de beleidsmedewerkers te kunnen overleggen om te bepalen waar de meerwaarde van de Taalunie in dezen kan worden verzilverd.

Met vriendelijke groet,

Maya Rispens en Kevin De Coninck
Waarnemend algemeen secretarissen